

6.9 TRABALHOS PARA APASCENTAR IYAMI

O grande estudioso africanista Pierre Verger em seu livro Ewé trata de fórmulas africanas para várias situações e males da vida segundo os duzentos cinquenta e seis odús. Transcrevemos aqui as fórmulas referentes as Iyami, conforme as indicações de Fatumbi.

Os números entre parentêses referem-se ao número da receita relatada no livro e o número da ficha catalogada na Fundação Pierre Verger; o nome e o número à direita referem-se ao odú de Ifá da qual fazem parte.

6.9.1 (262 - 1141) - ÌMÚ NI DI ÌYÀMI TÀBÍ ÀJÉ Ìretè òwónrín, 217

Trabalho para tornar-se Iyami.

Ewé oyóyó Folha de *CORCHORUS OLITORIUS*, Tiliaceae (juta)

Ewé èbùré Folha de *CRASSOCEPHALUM RUBENS*, Compositae

Ewé àjé òfòlé Folha de *CROTON ZAMBESICUS*, Euphorbiaceae

Ewé òpìpì Folha de *ACANTHUS MONTANUS*, Acanthaceae (falso-cardo)

Ewé àidan Fruto de *TETRAPLEURA TETRAPTERA*, Leguminosae Mimosoideae

Ose dúdú Sabão-da-costa

A ó gún um mó ose. Pilar de sabão-da-costa.

A ó tefá lórí iyèròsùn. Desenhar o odu em iyèròsùn.

A ó pò ó pò Misturar.

A ó fi wè Lavar-se com a preparação.

6.9.1 (262 - 1141) - ÌMÚ NI DI ÌYÀMI TÀBÍ ÀJÉ Ìretè òwónrín, 217

Работа что бы стать Ийами

Ewé oyóyó – листья *CORCHORUS OLITORIUS* – Листья Джута

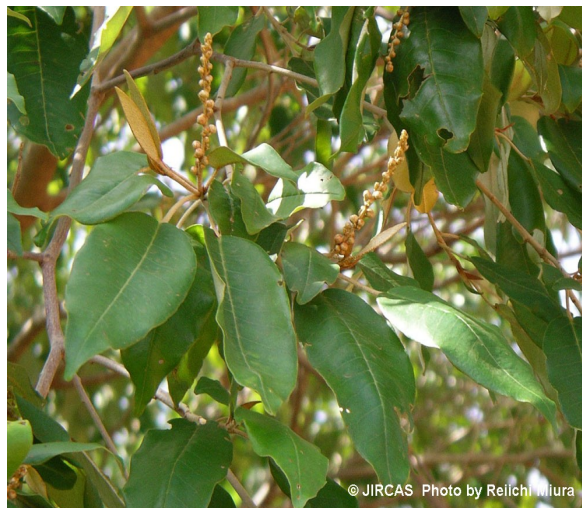
Ewé èbùré – листья *CRASSOCEPHALUM RUBENS*

The leaves of *Crassocephalum rubens* are commonly eaten in south-western Nigeria, less so in other humid zones of West and Central Africa. They are mucilaginous and used for soups and sauces. In Uganda the leaves are dried, chopped and cooked with peas or beans. In Malawi the leaves and young shoots are cooked with groundnuts and tomatoes added.

Crassocephalum rubens is used medicinally as a stomachic and to treat liver complaints and colds, and externally to treat burns, sore eyes (filaria), earache, leprosy and breast cancer. In East Africa it is used as an antidote against any form of poisoning. Like garlic, the whole plant is said to repel crocodiles.

Ewé àjé òfòlé – листья *CROTON ZAMBESICUS*

Ewé òrìpì – листья *ACANTHUS MONTANUS* (Акант Горный)

Ewé àìdan – плоды *TETRAPLEURA TETRAPTERA*

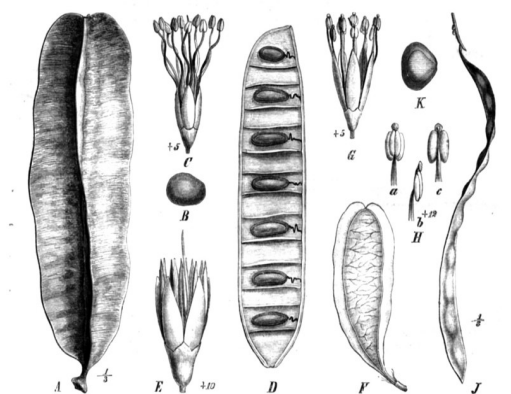

Fig. 71. A Hülsen, D S. von *Tetrapleura tetraptera* (Schum. et Thonn.) Taub. — C Bl., D Hülsen (nach Wegnahme einer Klappe) von *Strophandron barbatum* Mart. — E Bl., F Hülsen von *Gapehina tamariscina* DC. — G Bl., H A., a von vorn, b von der Seite, c vom Rücken; J Hülsen, K S. von *Adenanthura parsonia* L. (Original.)

Ose dúdú Сделать чёрное мыло
A ó gún um mó ose. Кусок чёрного мыла
A ó tefá lórí ìyèròsùn. Отметить Оду на иеросуне.
A ó rò ó rò Смешать
A ó fi wè Мыться приготовленным

6.9.2 (265 - 1172) – ÍRÁN ÌYÀMI SÍ ÈNÍYÀN Òsé òsá, 236

Trabalho para fazer as Iyami atacarem alguém
Ewé ejìnrìn olókun Folha de IPOMOEAE NIL, Convolvulaceae (jeticuçu)
Ewé apàwòfá Folha de SYNEDRELLA NODIFLORA, Compositae
Ewé òrírà Folha de LUFFA ACUTANGULA, Cucurbitaceae (bucha-de-purga)
A ó jó o pò, Queimar tudo.
a ó dà á sóri òkété gbígbe.
A ó da epo pupa sí. Despejar sobre o corpo de um sarigüê torrado.
A ó da obì aláwé mérin. Adicionar azeite de dendê.
A ó fi obì se ìwádìí ibi tí a
ó gbe sí fún àwon ìyàmi. Perguntar com noz de cola onde depositar para as iyámi,
[A ó pe ofò rè]. Pronunciando a encantação.
Ejìnrìn Olókun Ejìnrìn de olókun.
Ejìnrìn iwo mà nì awo olókun. Ejìnrìn, você é mesmo o awo de olókun.

6.9.2 (265 - 1172) – ÍRÁN ÌYÀMI SÍ ÈNÍYÀN Òsé òsá, 236

Работа что бы направить гнев Ийями на кого-либо

Ewé ejìnrìn olókun – листья IPOMOEAE NIL, известной так же как «Утреннее сияние» или «Утренний лик»

Ewé apàwòfá Folha de SYNEDRELLA NODIFLORA, Compositae

Ewé apàwòfá – листьѧ SYNEDRELLA NODIFLORA

Ewé òrírá листьѧ LUFFA ACUTANGULA, Cucurbitaceae (bucha-de-purga)

A ó jó o pò, Queimar tudo.
a ó dà á sórí òkété gbígbe.
A ó da epo pupa sí. Despejar sobre o corpo de um sarigüê torrado.
A ó da obì aláwé mérin. Adicionar azeite de dendê.
A ó fi obì se iwádíí ibi tí a
ó gbe sí fún àwon iyámi. Perguntar com noz de cola onde depositar para as iyámi,
[A ó pe ofò rè]. Pronunciando a encantação.

Ejìnrìn Olókun Ejìnrìn de olókun.

Ejìnrìn iwo mà ní awo olókun. Ejìnrìn, você é mesmo o awo de olókun.

6.9.3 (271 – 1189) – WÍWÁ ÌYÓNÚ ÌYÀMI Òsá méjì, 10

Trabalho para obter favores das ìyàmi.

Èso àkàrà osó Fruto de CNESTIS FERRUGINEA, Connaraceae

Ewé àjé kòbàlé Folha de CROTON ZAMBESICUS, Euphorbiaceae

A ó jó o. Queimar os ingredientes.

A ó fi tefá. A o pe ofò rè. Desenhar o odu na preparação, pronunciando a encantação.

A ó máa lá á pèlú epo De vez em quando lambrar

pupa látigbàdégbà. com azeite de dendê.

Àjé n' ké kára kára Feiticeiras gritam alto

Wón ní eye òrò ló wòlú. Elas dizem que o pássaro do mal já entrou na cidade.

Àkàrà osó kì í jé kí àjé kó pa osó Àkàrà osó não deixa as feiticeiras matarem o feiticeiro.

Àjé kòbàlé ó ní kí eye ó má bà lé mi.

Àjé kòbàlé diz que aquele pássaro não se empoleirará em mim.

6.9.4 (272 - 1191) – WÍWÁ ÌYÓNÚ ÌYÀMI Òsá méjì, 10

Trabalho para obter favores das ìyàmi.

Ewé àsábá Folha não identificada.

Ewé asoféyeje Folha de RAUVOLFIA VOMITORIA, Apocynaceae

A ó gún un. Moer as folhas.

A ó tefá lórí iyèròsùn. Desenhar o odu em iyèròsùn pronunciando a encantação.

A ó pe ofò rè, a ó dà á pò. Misturar tudo.

A ó máa lá a pèlú epo pupa. Lambrar com azeite de dendê.

Asoféyeje bá mi be ìyàmi àjé Asoféyeje, ajude-me a pacificar as ìyàmi, as feiticeiras.

Àsábá bá mi be ìyàmi àjé Asaba, ajude-me a pacificar as ìyàmi.

6.9.5 (273 - 1195) – WÍWÁ ÌYÓNÚ ÌYÀMI Òsá méjì, 10

Trabalho para obter favores de ìyàmi.

Ewé kere yàlè Folha de PANICUM sp., Gramineae

Ewé elémú Folha não identificada

Èyo ataare mésàn Nove grãos de AFRAMOMIUM MELEGUETA, Zingiberaceae (amomo)

A ó gún un. Moer.

A ó pe ofò rè. Pronunciar a encantação.

A ó fi sín gbéré yípo orùn owó. Fazer incisões ao redor do pulso.

Àjé kò gbodò je kere yàlè. A feiticeira nunca deve comer kere yàlè.

Elémú ó ní kí ìyàmi má lè mú mi. Elémú diz que a ìyàmi não deve ser capaz de me pegar.

6.9.6 (274 - 1200) – WÍWÁ ÌYÓNÚ ÌYÀMI Òsá méjì, 10

Trabalho para obter favores das ìyàmi

Ewé dàgbà Folha de CLERODENDRUM VOLUBILE, Verbenaceae

Ewé ògùn bèrè Folha de LEUCAENA LEUCOCEPHALA, Leguminosae Mimosoideae

Ewé kékétu Folha não identificada.

Ewé ìnìnrin Folha de DIOSCOREOPHYLLUM CUMMINSI, Menispermaceae (inimirim)

Òrí BYTYROSPERMUM PARADOXUM subsp. PARKII, Sapotaceae (limo-da-costa)

A ó lò ó. A ó pò ó mó òrí. Moer os ingredientes com limo-da-costa.

A ó pe ofò rè. Pronunciar a encantação.

A ó máa fi pa ara. Esfregar a preparação no corpo.

Dàgbà ní dorí ìyàmi àjé Dàgbà sempre guia as ìyàmi, as feiticeiras

Ògùn bèrè bá mi be ìyàmi Ògùn bèrè, ajude-me a implorar as ìyàmi.

Kékétu kì í jé kí ìyàmi ó bínú Kékétu nunca deixa as ìyàmi ficarem zangadas.

Ìnìnrin ó ní kí won Ìnìnrin diz que elas devem sorrir

ó máa rín èrín rere sí mi. favoravelmente para mim.

6.9.7 (275 - 1212) – WÍWÁ ÌYÓNÚ ÌYÀMI Òsá méjì, 10

Trabalho para obter favores das ìyàmi.

Ewé àtìbà Folha de RHIGIOCARYA RACEMIFERA, Menispermaceae

Ewé pèrègún Folha de DRACAENA FRAGRANS, Agavaceae

(coqueiro-de-vênus nativo)

Ewé ìgbàsèjo Folha não identificada

Ìgbín Um caracol

A ó gbélè sí àrin ilé.

A ó kó gbogbo àwon èló Cavar um buraco dentro da casa.

sí i pèlú ìgbbín. Colocar tudo dentro junto com um caracol.

A ó pe ofò rè.

A ó wá fi erùpè bò ó. Pronunciar a encantação e cobrir.

Àtibà bá mi be ìyàmi àjé Àtibà ajude-me a implorar as ìyàmi, as feiticeiras.

Pèrègún ó ní kí ayé mi ó gún Pèrègún manda que a minha vida seja reta.

Ìgbàsèjo ní kí won

gbá rere jo fún mi. Ìgbàsèjo diz que você deve trazer boa sorte para mim.